

KOMISE v. ŘECKO

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pléna)

5. října 2004 *

Ve věci C-475/01,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES,

podaná dne 6. prosince 2001,

Komise Evropských společenství, zastoupená E. Traversou a M. Condou Durande,
jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

podporovaná

Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska, zastoupeným K.
Manjim, jako zmocněncem,

vedlejší účastníkem,

* Jednací jazyk: řečtina.

proti

Řecké republice, zastoupené A. Samoni-Rantou a A. Mylonopoulosem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

SOUDNÍ DVŮR (plénium),

ve složení V. Skouris, předseda, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet a J. N. Cunha Rodrigues, předsedové senátů, R. Schintgen, F. Macken, N. Colneric a S. von Bahr (zpravodaj), soudci,

generální advokát: A. Tizzano,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. září 2003,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 15. ledna 2004,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Řecká republika tím, že ponechala v platnosti nižší spotřební daň pro ouzo než tu, kterou zavedla pro jiné alkoholické nápoje, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z prvního pododstavce článku 90 ES.
- 2 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 25. července 2002 bylo Spojenému království Velké Británie a Severního Irska povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhů Komise. Spojené království nepředložilo písemný projev a nebylo zastoupeno na jednání, kde byly předneseny řeči účastníků řízení.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

- 3 Směrnice Rady 92/83/EHS ze dne 19. října 1992 o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů (Úř. věst. L 316, s. 21; Zvl. vyd. 09/01, s. 206) určuje pravidla pro stanovení sazby spotřební daně pro každý výrobek, který spadá do oblasti její působnosti. Tato je upřesněna v člancích 19 a 20 této směrnice.

4 Článek 19 směrnice 92/83 stanoví:

„1. Členské státy uplatňují spotřební daň z lihu v souladu s touto směrnicí.

2. Členské státy stanoví své sazby spotřební daně v souladu se směrnicí 92/84/EHS.“

5 Podle článku 20 směrnice 92/83:

„Pro účely této směrnice se ‚lihem‘ rozumějí:

- všechny výrobky, jejichž skutečný obsah alkoholu přesahuje 1,2 % objemových, kódů KN 2207 a 2208, a to i tehdy, jsou-li tyto výrobky součástí výrobku, který spadá do jiné kapitoly kombinované nomenklatury,
- výrobky kódů KN 2204, 2205 a 2206, jejichž skutečný obsah alkoholu přesahuje 22 % objemových,
- výrobky, které obsahují pitné lihoviny, ať v roztoku, nebo jinak.“

- 6 Výše spotřební daně se stanoví v souladu s články 21 až 26 směrnice 92/83, přičemž článek 23 umožňuje, za určitých podmínek a pro určité druhy výrobků, zavést snížené sazby spotřebních daní. Toto ustanovení zní následovně:

„Níže uvedené členské státy mohou zavést snížené sazby, které mohou poklesnout pod minimální sazbu, avšak nesmí být nižší o více než 50 % než základní vnitrostátní sazba daně z lihu, pro tyto výrobky:

[...]

- 2) Řecká republika pro anýzem ochucené lihovinové nápoje, jak jsou vymezeny v nařízení (EHS) č. 1576/89, které jsou bezbarvé, jejichž obsah cukru nepřesahuje 50 gramů na litr a u nichž je nejméně 20 % obsahu alkoholu v hotovém výrobku tvořeno alkoholem vyrobeným tradiční metodou přerušované destilace v měděných kotlích o obsahu 1 000 litrů nebo méně.“

Vnitrostátní právní úprava

- 7 Cílem zákona č. 2127/93 je provést do řeckého právního řádu směrnici 92/83.
- 8 Tento zákon stanovil základní sazbu spotřební daně na přibližně 294 000 GRD na sto litrů čistého alkoholu.

- 9 Článek 26 téhož zákona nicméně stanoví 50 % snížení této základní sazby pro ouzo, takže výše spotřební daně, již je tento výrobek podroben, nepřesahuje v průměru 147 000 GRD na sto litrů čistého alkoholu.

Postup před zahájením soudního řízení

- 10 Komise obdržela vícero stížností týkajících se zavedení snížené sazby spotřební daně pro ouzo řeckými úřady, zatímco ve vztahu k jiným alkoholickým nápojům jako gin, vodka, whisky, rum, tequila a arak je zavedena sazba méně výhodná.
- 11 Protože se Komise domnívala, že tento rozdíl v sazbě je neslučitelný s článkem 90 ES, zahájila řízení o nesplnění povinnosti. Poté, co vyzvala Řeckou republiku k podání svých vyjádření, vydala Komise dne 10. srpna 1999 odůvodněné stanovisko a vyzvala tento členský stát k přijetí opatření nezbytných pro dosažení souladu s tímto stanoviskem ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení. Vzhledem k tomu, že řecké úřady popřely porušení práva Společenství, které jim bylo vytýkáno, Komise podala stávající žalobu.

K žalobě

- 12 Je třeba předeslat, že Komise zdůraznila, že její žaloba se zakládá výlučně na článku 90 ES a nevztahuje se na článek 23 směrnice 92/83. Za těchto podmínek okolnost, že

Komise nepodala žalobu na zrušení tohoto ustanovení směrnice, nemá vliv na přípustnost stávající žaloby pro nesplnění povinnosti.

- 13 Komise v podstatě uplatňuje, že sekundární právní akty Společenství musí být vykládány a provedeny do vnitrostátního právního řádu členských států způsobem slučitelným se Smlouvou o ES. Podle ní toto předpokládá, že existence ustanovení sekundárního práva, které opravňuje členské státy podrobit domácí výrobek snížené sazbě spotřební daně, je v žádném případě neosvobozuje od jejich povinnosti respektovat základní zásady zakotvené uvedenou smlouvou, mezi něž patří i zásada uvedená v článku 90 ES. Komise má za to, že Řecká republika porušila článek 90 první pododstavec ES, když zavedla sníženou sazbu spotřební daně pouze na ouzo. Z opakovaně vyjádřené judikatury Soudního dvora totiž vyplývá, že pro dosažení slučitelnosti s článkem 90 ES musí vnitrostátní daňový systém v každém případě vyloučit to, aby zahraniční výrobky byly podrobeny vyššímu zdanění, než je to, jemuž jsou podrobeny podobné domácí výrobky.
- 14 Řecká republika popírá tvrzení, že její legislativa je v rozporu s právem Společenství. Podle ní Komise, když založila svou žalobu pouze na článku 90 ES, opomenula zohlednit *lex specialis* použitelný na projednávaný případ, a sice článek 23 směrnice 92/83, což je ustanovení, které umožňuje tomuto členskému státu zavést pro ouzo sníženou sazbu spotřební daně. Řecká republika zároveň popírá, že by si ouzo a jiné alkoholické nápoje, jako je gin, vodka, whisky, byly podobné.
- 15 V tomto ohledu je na místě konstatovat, že čl. 23 bod 2 směrnice 92/83 opravňuje Řeckou republiku zavést sazbu spotřební daně pro ouzo nižší, než je minimální sazba, avšak která nesmí být nižší o více než 50 % než základní vnitrostátní sazba daně z lihu.

- 16 Je nepochybné, že Řecká republika se opírala o čl. 23 bod 2 směrnice 92/83, když stanovila sazbu spotřební daně zavedenou pro ouzo na 50 % sazby stanovené pro jiné alkoholické nápoje, a že tím dodržela znění tohoto ustanovení.
- 17 Za těchto podmínek žaloba Komise, která směřuje přímo ke zpochybnění sazby spotřební daně, kterou byla Řecká republika oprávněna zavést pro ouzo na základě čl. 23 bodu 2 směrnice 92/83, představuje nepřímou, ale nutně zpochybnění legality tohoto ustanovení.
- 18 Aktům orgánů Společenství v zásadě svědčí presumpce legality, a zakládají tedy právní účinky tak dlouho, dokud nejsou vzaty zpět, zrušeny v rámci žaloby na zrušení nebo prohlášeny neplatnými v návaznosti na předběžnou otázku nebo námitku protiprávnosti (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 15. června 1994, Komise v. BASF a další, C-137/92 P, Recueil, s. I-2555, bod 48, a ze dne 8. července 1999, Chemie Linz v. Komise, C-245/92 P, Recueil, s. I-4643, bod 93).
- 19 Výjimkou z této zásady jsou akty stížené vadou, jejíž závažnost je tak zjevná, že nemůže být strpěna v právním řádu Společenství, a tyto akty musí být pokládány za akty bez právní účinku, dokonce i dočasného, to znamená musí být považovány za právně nicotné. Tato výjimka směřuje k zachování rovnováhy mezi dvěma základními, ale někdy si vzájemně odporujícími požadavky, jež musí právní řád splňovat, a sice mezi stabilitou právních vztahů a dodržováním legality (výše uvedené rozsudky Komise v. BASF a další, bod 49, a Chemie Linz v. Komise, bod 94).
- 20 Závažnost následků, které jsou spojeny se zjištěním nicotnosti aktu orgánů Společenství předpokládá, že z důvodů právní jistoty je toto zjištění vyhrazeno jen pro skutečně zcela krajní případy (výše uvedené rozsudky Komise v. BASF a další, bod 50, a Chemie Linz v. Komise, bod 95).

- 21 Směrnice 92/83 ovšem nemůže být ani ve svém celku, ani ohledně svého čl. 23 bodu 2 považována za takovýto nicotný akt.
- 22 Je třeba dodat, že uvedená směrnice nebyla Radou vzata zpět a že její čl. 23 bod 2 nebyl Soudním dvorem ani zrušen, ani prohlášen za neplatný.
- 23 Za těchto podmínek zakládá čl. 23 bod 2 směrnice 92/83 právní účinky, jimž svědčí presumpce legality.
- 24 Z toho vyplývá, že jelikož se Řecká republika omezila na ponechání v platnosti vnitrostátní právní úpravy, která byla přijata na základě čl. 23 bodu 2 směrnice 92/83 a která je v souladu s tímto ustanovením, neporušila povinnosti, které pro ni vyplývají z práva Společenství.
- 25 S ohledem na výše uvedené je na místě konstatovat, že Řecká republika tím, že ponechala v platnosti nižší sazbu spotřební daně pro ouzo, než jakou zavedla pro jiné alkoholické nápoje, neporušila povinnosti, které pro ni vyplývají z práva Společenství.
- 26 Žalobu Komise pro nesplnění povinnosti je tedy třeba zamítnout jako neopodstatněnou.

K nákladům řízení

- 27 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu bude účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, uložena náhrada nákladů řízení, pokud účastník, který byl ve sporu úspěšný, náhradu nákladů ve svém návrhu požadoval. Vzhledem k tomu, že Řecká republika požadovala náhradu nákladů řízení ve svém návrhu a Komise byla ve sporu neúspěšná, je namístě uložit jí náhradu nákladů řízení. V souladu s čl. 69 odst. 4 prvního pododstavce téhož jednacího řádu nese Spojené království jako vedlejší účastník své vlastní náklady.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (plénium) rozhodl takto:

- 1) Žaloba se zamítá.**
- 2) Komisi Evropských společenství se ukládá náhrada nákladů řízení.**
- 3) Spojené království Velké Británie a Severního Irska nese své vlastní náklady řízení.**

Podpisy.